

421 S. H. ANTELL – J. V. SNELLMAN 23.II 1865
 HUB, JVS handskriftssamling

Värdaste Bror!

Ditt bref af den 18:e dennes emottog jag för några dagar sen och anhåller att i anledning deraf få meddela Dig mine åsigt i några deri förekommande ämnen.

Uti min, under den 10:e November sistlidna år till Dig aflåtna skrifvelse, torde hufvudsak, icke varit dejeleverna på Levais, utan anställandet af tvänne ambulanta dejlärarinnor i detta län. Jordbrukschefen yrkar på inrättandet af mejerier. Nå väl! jag medger deras stora nytta, men jag anser, lika som mången annan, att de här, i allmänhet, ännu med svårighet skola kunna tillvägbringas och detta af mångfaldiga orsaker. Mera öfverensstämmande med ställningarne och förhållanderne här i länet, anser jag anställandet af nämnde lärarinnor vara på de af mig i min hemställen närmare utvecklade skäl. Hvad skola vi göra med mejerier så länge allmogen ännu ej förstår att ordentligen sköta sin boskap, än mindre att konservera mjölken? Uti allt detta, börjandes ifrån de första manipulationerne, vid mjölkningen ända till smörberedningen, måste allmogen praktiskt undervisas. Derefter skola mejerierna göra fullt gagn. Sådan är min tanke – och derföre önskade jag *främst* ännämnde läromästarinnor till länet. 10

Förlåt mig, min gode Broder, men jag har ej rätt kunnat fatta Ditt anförande om mjölkhandteringen och smörhandeln här i länet. Jag anser i allmänhet ladugårdsskötseln här, på det högsta böra uppmunt- ras och att smöret är, nästan vår kurantaste vara. Också för vårt, nu mindre väl tillredda smör betalas i S:t Petersburg för närvarande (och alltsen Oktober månad s(enaste) år) / 10.50 à 11 rubel Skilfver per \mathcal{R} Jag håller före, att denna landsort, ännu länge, skall i nämnde stad finna en god och säker afsättningsort för sitt smör och med en stigande kunnsighet och konstfärdighet i smörberedningen och dess konservering, skall vårt smör i en framtid blifva välkommet hos utlänningen. Att säga, att vi icke hafva hvarken boskapsfoder, fähus eller mjölkammare, är att prata i vädret, Vi hafva nog allt detta – men vi hafva det *dåligt* och böra få lära oss att hafva det bättre. 30

Angående spannmåls länen och undsättnings åtgärderne i Kuopio län, vill jag nämna 1.) att jag icke kan vidkännas hvad under åren 1856 & 57 samt derefter ända till år 1862 blifvit hit långifvet; 2:o) att då jag, under missvext – året 1862 i början af Oktober månad, till trädde guvernörs embetet härstädes, de hufvudsakligaste undsättningsåtgärderne redan voro beslutna och till en del vidtagne; 3) att jag, genom de stämmor jag höll med allmogen i *samtliga* församlingarne i länet fick utredt länets verkliga behof af undsättning så vid pass tillförlitligt, att staten behöfde förskjuta endast circa 100 000 rubel i stället för 90 000 tunnor, som min företrädare ansåg vara behöfliga; 4:o) att Senaten sjelfmant hade anslagit circa 50 000 rubel till allmänna arbeten och beviljat lån åt enskilt personer för sjöfällnings och tjärubrännings företag till ett belopp af circa 12 000 rubel skilfver och 5:e) att mitt syndaregister egentligen omfattar året 1863 då jag nödgades begära, först korn till utsäde på våren och derå råg till höstsådden och också erhöill circa hälften af hvad församlingarne, hade begärt eller 17 439 tunnor korn och 8 149 tunnor råg men af dessa partier äro endast 2 151 tunnor korn och 1 357 tunnor råg ännu på rest. – Missvexten 1862 skulle ingalunda kunnat aflöpa med nämnde bidrag från statens 40 50

sida, derest ej den enskilda välgörenheten skyndat att bispringa oss. – Nog är folket håglöst och lättjefullt, men man bör också besinna att, inom mindre än ett decennium, tre missvext år hemsökt detsamma och missvexten 1862 har ej haft sin like i mannaminne. Vore det underligt om folket, under så bistra förhållanden, blefve modlöst? Emellertid har jag inom hvarje församling predikat, att anstånd med lånens inbetalning icke mer kommer att beviljas. Exekutionerne skola florera, auktioner utlysas, men penningar finnes ej och endast exekutorerne skola rosa marknaden. Hvar finnes hjälpen? Jo, endast vår Herre kan
10 hjälpa oss. Några goda år skulle göra oss skuldfria – och vi misströsta ännu ej! Men tålmod och barmhertighet måste här öfvas.

Att påstå att länets innevånare helst lefva på lån – är hårdt. Nöden har tvungit dem dertill. Måhända styrelsen efter 1856 års missvext utdelade dem med större frikostighet än vederbordt. Jag känner detta ej och kastar ogerna smuts på min nästan. Efter den senaste missvexten försökte vi hushålla på det bästa.

Beträffande depositionen af vårutsäde, kan jag ej annat än åberopa min hemställan i ämnet. Jag lyckönskar administrationen i Uleåborg att hafva kunnat genomföra densamma och beklagar att detta läns innevånare ej begripit saken bättre. Men derjemte kan jag icke tillåta
20 någon att beskylla mig för bristande god vilja, utan måste tillbakavisa en slik beskyllning såsom lika oförtjent som sårande.

Reskriptet i anledning af Jordbruksskole Direktionens hemställan om förökadt anslag till Levais skola är hårdt, men ännu hårdare är att den uppkomna balansen af Kronan icke genast godtgjordes. Huru skola vi, midt i året, skilja elever som blifvit antagna på år? Huru skilja verkmästare och smed med hvilka äfven kontraherats på år. Detsamma är äfven fallet med kosthållaren. Emellertid skall balansen betalas ofördröjligen och af hvem? Männe af Direktionen? Ledamöterna äro i
30 högsta grad modfällde och vilja alla afgå och detta allt hvarföre? Jo för, lumpna 300 rub(ek) skilfve)r som Direktionen nödgats använda för att verkställa oundvikliga reparationer å eldstäder och byggnader. – Reskriptet är ställdt till guvernören; jag kan ej begripa af hvad orsak, enär icke guvernören, utan Direktionen administrerar skolan och flere åtgärder vidtagits af D(irektione)n under guvernörens frånvaro och under vice ordförandens presidium.

Jag vill om *härvarande* jordbruksskolor ännu säga, att så mycket häcklade de annorstädes än äro, så mycket man än underkänt deras värde så utgöra de dock folkets ögonsten och äro här mycket uppbur-
40 na. – Blif ej ledsen om jag säger, att underrättelsen om förminskadt antal af elever i skolan skall väcka mycken sorg. Tro icke heller att jag talar för ett fortfarande bibehållande af Karelska eller Jouhkola skolan som af mig kosthålles. Den dag mitt kontrakt går till ända och enligt hvilket mig åligger föda 20 elever efter 13 kop(ek) per dag, ||och derjemte aflöna och föda tvänne personer för mottagningen,|| hvilket lemnat mig en förlust af circa 400 rub(ek) Skilfve)r årligen, kan för mig ej vara, annat än i högsta grad välkommen. Men för det allmännas skull och för den stora nytta jag anser dessa slags skolor medföra, önskar jag äfven denna skolas fortfarande bestånd. Att Jouhkola skola icke behöft
50 något tillskott i stats anslaget förklaras af hvad jag anfört och förtydligar ännu mer, då jag nämner, att också jag underhållit byggnaderne. Circa 300 famnar ved består jag dessutom årligen åt skolan gratis. Men jag betalar här igenom endast gamla skulder.

Att Kuopio län, af de tre norra länen står sig sämst är bedröfligt; men 1864 års skörd var också dålig och Gud endast vet, hvad också

detta år bär i sitt sköte.

Om jag vore riktigt stygg, skulle jag önska att du finge administrera ett hungrande län i par år; men nu beder jag vår Herre mildeligen bevara dig derifrån och inneslutande mig i din vänliga hågkomst, tecknar jag städse med högaktning

Din
tillgifne broder och tjänare
S. H. Antell.

Kuopio den 23:dje Febr. 1865.

10

422 G. VON ALFTHAN – J. V. SNELLMAN 23.II 1865

HUB, JVS handskriftssamling

Högädle Herr Senator och Riddare.

På en uppvaktning hos aflidne Michael Pavlowitsch fästade hofmännen Storfurstens uppmärksamhet på astronomen Struves synbara förlägenhet, att befinna sig uti en Krets af så många generaler och granna Kavaljerer, hvarpå Hans höghet, som aldrig var i brist på lempligt svar, yttrade att sådant alldeles icke förvånade honom, enär Struve ännu aldrig sett så många stjernor hvilka icke voro på sina ställen, att detta måste förvirra honom. Hade den frejdade lärde befunnit sig i Herr Senators sällskap, så hade hans förlägenhet varit mindre, ty den stjernan, om någon kom »på sitt ställe» – och jag får derföre hjertligt lyckönska till den vunna utmärkelsen,

20

Jemte betygande af min tacksamhet för Herr Senators ärade skrifvelse af den 10:de dennes, som kom mig tillhanda här i Brahestad, utbedjer jag mig att med några ord få återkomma till några i brevet vidrörda ämnen.

30

Äsigtgen, att det vidsträckta lånesystem, som härintills iakttagits under missvextår, måste inskränkas delar jag fullkomligt; hade min kännedom om härvarande förhållanden 1862 om hösten, då jag först kom hit upp, varit sådan som den nu är, så skulle jag hafva afstyrkt ifrån så ansenliga undsättningar – men såsom sakerna nu stå, går det icke an att med ens afklippa det gamla systemet och att t. ex. coute que coute, drifva in alla spannmålslån. Under nu pågående rotejemknings-sammanträden med allmogen i Salo härad, har jag derföre ansett oundvikligt att bevilja anstånd med inbetalningen af ifrån 1/2, 2/3 och till 3/4 af de utestående spannmålslånen, hvartill så mycket mera skäl förekom, som allenast omkring hälften af brännvinsspannorne (utom i Siikajoki) blifvit uttagne och detta mest utaf sådana, som antingen alldeles icke voro någonting skyldige eller till fullo betalt sina lån.

40

Senaten afprutade nog mycket på det belopp utsäde, som jag begärde för Norden af länet, och dock utgjorde den begärda quantiteten allenast omkring hälften af hvad vederbörande sockneboer själva ansett nödigt.

Herr Senatorn tillåter mig att härvidlag omnämna, att åtskilliga omständigheter gjorde det mindre betänkligt att utgifva lån åt nordens innebyggare: ty för det första äro de gamla lånen nära på alla afbetalte; för det andra brännes deruppe ansenligt mindre brännvin (det insmugglas i stället) och för det tredje, hafva de det för närvarande svårt att ens för penningar skaffa sig korn, ty spannmålsbristen är derstädes ganska kännbar.

50

detta år bär i sitt sköte.

Om jag vore riktigt stygg, skulle jag önska att du finge administrera ett hungrande län i par år; men nu beder jag vår Herre mildeligen bevara dig derifrån och inneslutande mig i din vänliga hågkomst, tecknar jag städse med högaktning

Din
tillgifne broder och tjänare
S. H. Antell.

Kuopio den 23:dje Febr. 1865.

10

422 G. VON ALFTHAN - J. V. SNELLMAN 23.II 1865

HUB, JVS handskriftssamling

Högädle Herr Senator och Riddare.

På en uppvaktning hos aflidne Michael Pavlowitsch fästade hofmännen Storfurstens uppmärksamhet på astronomen Struves synbara förlägenhet, att befinna sig uti en Krets af så många generaler och granna Kavaljerer, hvarpå Hans höghet, som aldrig var i brist på lempligt svar, yttrade att sådant alldeles icke förvånade honom, enär Struve ännu aldrig sett så många stjernor hvilka icke voro på sina ställen, att detta måste förvirra honom. Hade den frejdade lärde befunnit sig i Herr Senators sällskap, så hade hans förlägenhet varit mindre, ty den stjernan, om någon kom »på sitt ställe» - och jag får därför hjertligt lyckönska till den vunna utmärkelsen,

20

Jemte betygande af min tacksamhet för Herr Senators ärade skrifvelse af den 10:de dennes, som kom mig tillhanda här i Brahestad, utbedjer jag mig att med några ord få återkomma till några i brevet vidrörda ämnen.

30

Äsigtgen, att det vidsträckta lånesystem, som härintills iakttagits under missvextår, måste inskränkas delar jag fullkomligt; hade min kännedom om härvarande förhållanden 1862 om hösten, då jag först kom hit upp, varit sådan som den nu är, så skulle jag hafva afstyrkt ifrån så ansenliga undsättningar - men såsom sakerna nu stå, går det icke an att med ens afklippa det gamla systemet och att t. ex. coute que coute, drifva in alla spannmålslån. Under nu pågående rotejemknings-sammanträden med allmogen i Salo härad, har jag därför ansett oundvikligt att bevilja anstånd med inbetalningen af ifrån 1/2, 2/3 och till 3/4 af de utestående spannmålslånen, hvartill så mycket mera skäl förekom, som allenast omkring hälften af brännvinspannorne (utom i Siikajoki) blifvit uttagne och detta mest utaf sådane, som antingen alldeles icke voro någonting skyldige eller till fullo betalt sina lån.

40

Senaten afprutade nog mycket på det belopp utsäde, som jag begärde för Norden af länet, och dock utgjorde den begärda quantiteten allenast omkring hälften af hvad vederbörande sockneboer sjelfva ansett nödigt,

Herr Senatorn tillåter mig att härvidlag omnämna, att åtskilliga omständigheter gjorde det mindre betänkligt att utgifva lån åt nordens innebyggare: ty för det första äro de gamla lånen nära på alla afbetalte; för det andra brännes deruppe ansenligt mindre brännvin (det insmugglas i stället) och för det tredje, hafva de det för närvarande svårt att ens för penningar skaffa sig korn, ty spannmålsbristen är derstädes ganska kännbar.

50

»Att kronan borde föda befolkningen i Norden» eller åtminstone i den aflägsnaste delen deraf, tror jag mig icke någonsin bestämdt hafva påstått; sannt är, att jag begärt brödföda understöd för Kuolajärvi och Kolari, men om någon derborta skulle dö i svält, hvem skulle väl få ansvara för saken och ett lån är ännu icke en skänk, isynnerhet om detsamma till fulla värdet återbetalas, hvilket jag äfven sjelf föreslagit ehuru Senaten med några mark brukat nedsätta priserna, såsom ännu alldeles nyligen skett.

10 Det är i allmänhet icke den yttersta Norden, som för statsverket i svåra år medför de största utgifterna; tvertom är befolkningen derstädes ytterst gles, alltså munnarne som måste födas få; befolkningen är i sina behof mycket tarflig och har skogsbruket, fisket och ladugårdsskötseln att tillgripa, när skörden slår fel, slutligen äro människorna der mera omtänksamma och upptaga icke lån med samma lättzinne, som längre söderut. Ut i ett föregående bref yttrar Herr Senatorn att folkets håg för ödemarksfriheten är civilisationens fiende, men det finnes *redan* folk uti ödemarken och om det kommer flera till, så förlorar den småningen sin egenskap af sådan. Om vi hafva brist på arbetare i södra Finland, så kommer sig detta, tror jag, förnämligast af brist på

20 Kapitaler – der dessa sednare engång, genom sparsamhet och flit, kommit till stånd, der brukar ju befolkningens tillväxt icke länge låta vänta på sig.

Med hela styrkan af en fast öfvertygelse, instämmer jag uti Herr Senatorns yrkande på nödvändigheten af en högre upplysning, så väl hos de s. k. bildade i landet (åtminstone här i Österbotten), som och isynnerhet hos allmogen. Man kan verkligen icke nog göra för den saken. Såvidt i min ringa förmåga stått, har jag försökt bana väg för högre folkskolors inrättande i en framtid i åtminstone de bästa socknarne i länet: i Kemi, Limingo, Kalajoki och nu sednast i Salo;

30 hushållsgillen, mossodlingskomiteer organiseras hvar och när det är möjligt – jordbruksskolornas antal borde förökas och ladugårdsskötseln befrämjas, icke allenast genom stora mejerier, men genom metoder som lämpa sig för små bondehushåll – men mitt bref blir efter vanligheten långt och Herr Senatorns tålmod torde länge redan vara slut, hvarföre jag har äran teckna mig med utmärktaste högaktning och uppriktig tillgifvenhet

Högädle Herr Senatorns
Ödmjukaste tjänare
G. Alfthan

40 Brahestad den 23 Febr. 1865

P. S. På en stämman med fiskeribolagsdelegarne i Kemielfs laxfiske, den 7 Februari, som jag hade nöjet bivista, gick den viktiga motionen om totalt afskaffande af det förderfliga höstfisket, med stor majorité igenom – 60 år hafva behöfvats, för att åt denna viktiga åtgärd förskaffa flertalets röster – de goda idéerna segra ändå till slut!

50 **423** A. ARMFELT – J. V. SNELLMAN 25.II 1865
HUB, JVS handskriftssamling

Högädle Herr Senator och Riddare!

Wid det jag nyligen haft Näden hos Hans Kejsrerliga Majestät föredra-